

gyarország természetes földrajzi egység, amely ténnyel szemben emberi hatalom csak rövid ideig dacolhat. Éppen ezért hiszünk rendületlenül Magyarország feltámadásában!

III. Összefoglalás. Melyek az elterjedtebb gazdálkodási módok? Mi jellemzi a gyűjtögető népeket, a halász-vadász népeket, a vándorló pásztornépet, a földművelő népeket külön-külön? Miért fejlettebb ezeknél a földművelés; Mi az ipar és forgalom feladata? Hol keletkeznek ipari és kereskedelmi gócpontok? Milyen településforma a város, milyen a falu? Mi választja el egymástól az államokat? Milyen határokat ismerünk? Mely határok állandóak? (A természetesek.) Milyen földrajzi tényezők biztosítják Magyarország feltámadását?

Mesedélután.

A királyleány rózsái.

II. András magyar királynak volt egy Erzsébet nevű leánya is. Szeretettel emlegeti a magyar nép ma is.

Azért, hogy királyi palotában született és aranyos bölesőben ringatták, nem kényesedett el. A szegény gyermekekkel is eljátszadózott. A koldusoknak meg odaadta utolsó fillérjét is. El is nevezték jóságos királykisasszonynak.

Egyszer aztán fényes vendégek érkeztek az ország fővárosába. Fiatalkorú, szép vitéz vezette őket. Azért jött, hogy elvigye magával a királykisasszonyt az ő apja várába. Ha majd felnő, elveszi feleségül. A magyar király befogatott négy gyönyörű paripát egy fényes üveghintóba. Beleültette a királykisasszonyt. Megtöltetett másik tíz kocsi mindenféle drágasággal, azután nagy könnyhullatás között útrabocsátotta leányát.

A jószívű királykisasszonyból jószívű grófné lett az idegen országban. Szerette őt ott is mindenki, de legjobban mégis a nyomorékok, a koldusok és a betegek. Csak egy vénkisasszony nem szerette. Ez pedig a gróf nénje volt. Mindig görbe szemmel nézett a viruló szépségű, jószívű grófnéra. Leskelődött utána s azután bepanaszolta a férjénél.

— Meglásd, belőled még szegény ember lesz! A feleséged, az a magyar királyleány, mindenedet szétosztogatja a szegények között. Tegnap is egy aranygyűrűt adott egy koldusnak.

Igy árulkodott napról-napra a lelketlen teremtés. Addig árulkodott, hogy végre a gróf is megharagudott a jószívű magyar királyleányra, az ő hűségese, jóságos feleségére.

Pedig akkor olyan nagy inség volt az egész országban! A szegény emberek százával pusztultak éhen.

Erzsébetnek majd megszakadt a szíve bánatában. Minden nap összeszedegette a maradék kenyérmorzsákat, a száraz kenyeret az asztalról és nagy titokban kiosont vele a palotából. A szegényei közé sietett s kiosztotta nekik. Ami ékszere, drágasága, gyűrűje, nyaklánc, ékköve volt, lassanként mind nekik adta, csakhogy nyomorúságukon segítsen. A szegény emberek pedig

csókolták még a ruhája szegélyét is, a lábanyomát is. Kérték is az Istent, áldja meg minden lépését.

Ugy látszik, a jó Isten csakugyan meghallgatta kérésüket. Egyszer a királyleány megtöltötte csipkés kötényét ételmardékkal s szokott útjára indult. Már éppen ki akart osonni a kert ajtaján, amikor a csúnya vénlány meglátta. Futott is azonnal a grófhöz s lehívta őt is a kertbe.

— Gyere csak, gyere csak, — mondta neki útközben, — s nézd meg, győződj meg a magad szemével, hogy igazat beszéltem!

A gróf felkapta magára prémes bundáját és szaladt a kertbe. Rettenetes hideg téli nap volt. A talpa alatt csikorgott a megfagyott hó.

Erzsébet éppen az ajtónál volt már, amikor férje elébe toppant.

Hová mégy? Mit viszel a kötényedben?

Erzsébet királyleány fülig elpirult, mert arra gondolt, hogy megbántja jó férjét is, akit pedig annyira szeretett, Felnézett az égre, de hazudni mégsem akart. Már éppen kinyílt a szája, hogy megmondja hová készül s mit visz, amikor tekintete a kötényére esett. Felragyogott a szeme s így szólott:

— Rózsákat viszek... mennyei rózsákat!

— Micsoda? Télen rózsákat? — kérdezte hitetlenül az ura. — Bizonyosan meg akarsz téveszteni. Mutasd hát azokat a rózsákat!

A grófné kinyitotta előtte kötényét. Hát csodák-csodája, csakugyan gyönyörű nyíló rózsákkal volt az tele! Szakasztott olyan rózsák voltak benne, amilyenek nyáron illatoznak a kertekben. Mennyei rózsák voltak.

Gondolhatjátok, mennyire elszégyelte magát a gróf, amikor meglátta a rózsákat. Hogy haragudott magára, amiért nem hitte szavát a feleségének!

— Menj, te édes, jóságos angyal, menj a magad útján! Többé sohasem kételkedem szavaidban, s nem kérdezem, hová mégy és mit cselekszel! Te jobb vagy, mint a többiek, akik beárultak téged.

Hanem aztán mi történt? A gróf elment a csatába. Elment és soha többé haza nem tért, elesett a harc mezején.

Bezzeg megváltozott most Erzsébet királyleány élete. A palotában nem maradhatott. Három gyermekével együtt kiűzték onnan hideg éjtszakának idején. De nem panaszkodott. Megfogta kis árváinak kezét s elvitte őket messze-messze, beköltözött velük egy kicsi istállóba.

Éjjel font, dolgozott, nappal a betegeit látogatta gyermekeivel. Így kereste meg a maga és betegei számára a szükségeset.

Milyen változás! Egykor királyi palotában élt, szolgák lesték paracsáit, minden kívánságát. Most mezitláb járt száraz kenyeret evett s mégis boldog volt. El is ment híre mindenfelé. Mindenütt úgy beszéltek róla, mint angyalról, akit Isten kül-

dött a földre, hogy jétevője legyen a szegényeknek. Így jutott el híre Magyarországra is. Az édesapja azonnal grófokat, hercegeket küldött érte, hogy hozzák haza abból a méltatlan sorsból.

Azok vitték neki az aranyhímzésű selyem- meg bársony-ruhákat és drágaságokat, üveges hintón. Kérték, könyörögtek neki, hogy menjen velük haza. Otthon fény, pompa és gazdagság vár reá, ott mindenki megbecsüli.

De Erzsébet így szólott a magyar urakhoz:

— A fény, pompa nem szerez nekem örömet. Hagyjatok itt jó emberek. Mondjátok meg édesapámnak, az Isten rendelte, hogy a szegények között éljek, az ő vigasztalásukra. A kincseket, amiket hoztatok, elfogadom s építtetek árukon egy nagy házat. Oda veszem betegeimet s gyógyítom őket Isten nevében!

A magyar urak nem akartak hinni a fülüknek, hát újra kérni kezdték, hogy menjen velük haza. Hiszen otthon is élhet a szegényeknek, ott is vannak betegek, akiket gyógyíthat. De hiába volt minden! Erzsébet megmaradt szegényei és betegei között s úgy tett, amint mondta.

A jó Isten is látta ezt csillagtrónusáról. Egyszer aztán, mikor megelégelte már Erzsébet szenvedését, leküldte egyik főangyalát érte:

— Eredj, tedd kezedet a szemére! Emeld fel őt gyöngéden szárnyaidra s hozd fel hozzám! Meg akarom jutalmazni azért a sok-sok jóságért, irgalomért, amit a földön tett.

A főangyal úgy cselekedett, ahogy az Ur parancsolta.

A mennyben az angyalok fényes ruhát adtak reá, a feje körül mennyheli csillagkoszorú fénylett. Mikor felértek, az Ur-isten így szólott hozzá:

— Erzsébet, te ezentúl itt maradsz trónusom mellett. A királyi korona ékessége nem volt neked a földön olyan drága, mint a szegények áldó-köszönő szava. Ezért megjutalmazlak téged örök dicsőséggel... Mindörökre dicsérni és áldani fognak téged a földön a te végtelen jóságodért...

Igy történt, ahogy elmondtam nektek, hétszáz évvel ezelőtt. Azóta is a mi Szent Erzsébetünk jár a szegények és betegek között s az ő nevében köszöni meg minden szegény az alalmazását, minden beteg a vigasztaló szót.

SZENT ERZSÉBET.

Mennysországból mosolyogsz ránk
Rózsák szentje: Szent Erzsébet!
Magyar szívünk, tiszta lelkünk
Imádsággal köszönt Téged!

Szegényeknek Védangyala,
A szeretet fénye font át,
Letörléd az árvák könnyét
S kerülted a fényt és pompát.